

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 12, 16, 22, 23, 24,
35, 36, 44, 52, 53, 54, 55, 56, 60, 61, 64 IR 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 3, 6, 9, 10¹, , 22, 34, 40
IR 42 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO NAUJU 10² STRAIPSNIU IR
10² STRAIPSNIO PERNUMERAVIMO BEI PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 5, 8, 12, 13, 14, 15, 27, 28, 30, 34, 35,
36 IR 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

1. Visuomenės pasitikėjimas valstybės teisine sistema yra jos veiksmingumo garantas. Teisinės sistemos atvirumas ir skaidrumas stiprina visuomenės pasitikėjimą. Valstybės teisei sistemai taip pat priklauso advokatai, notarai ir antstoliai, kurių elgesį profesinėje veikloje visuomenės nariai traktuoja kaip esminį šių profesijų patikimumo aspektą.

Siekiant stiprinti visuomenės pasitikėjimą valstybės teisine sistema, didinti jos atvirumą ir skaidrumą, šioje sistemoje, įskaitant advokatų, notarų ir antstolių veiklą, turėtų dalyvauti ir nepriklausomi visuomenės atstovai. Atsižvelgiant į tai, tikslinga į advokatų, notarų bei antstolių garbės teismus, nagrinėjančius advokatų, notarų ir antstolių drausmės bylas, įtraukti nepriekaištingos reputacijos visuomenės atstovus. Visuomeninių organizacijų, žiniasklaidos priemonių atstovų, žurnalistų, žymių teisininkų, universitetų profesūros, kitų atitinkamos profesinės patirties turinčių asmenų įtraukimas į advokatų, notarų bei antstolių garbės teismų sudėtį užtikrintų deramą nuomonių įvairovę, objektyvumą ir skaidrumą šių institucijų veikloje.

Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 12, 16, 22, 23, 24, 35, 36, 44, 52, 53, 54, 55, 56, 60, 61, 64 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Advokatūros įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 3, 6, 9, 10¹, 22, 34, 40 ir 42 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo nauju 10² straipsniu ir 10² straipsnio pernumeravimo bei pakeitimo įstatymo (toliau – Notariato įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 5, 8, 12, 13, 14, 15, 27, 28, 30, 34, 35, 36 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Antstolių įstatymo projektas) projektai (toliau kartu – projektai) parengti atsižvelgiant į pasiteisinusį visuomenės atstovų dalyvavimą Teisėjų garbės teisme¹.

2. Projektais taip pat siekiama suvienodinti drausmės bylų, keliamų advokatams, notarams ir antstoliams, iškėlimo ir nagrinėjimo nuostatas. Galiojančiuose Advokatūros, Notariato, Antstolių įstatymuose nėra apskritai aptartos arba aptartos tik iš dalies esminės drausmės bylos iškėlimo ir nagrinėjimo sąlygos. Be to, Antstolių įstatymo projektu siūloma antstoliams nustatyti analogiškus nepriekaištingos reputacijos kriterijus kaip ir notarams². Antstolių ir Notariato įstatymų projektuose, atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktiką, taip pat panaikinamos nuostatos, draudžiančios asmeniui visą likusį gyvenimą pretenduoti tapti notaru ar antstoliu, jeigu buvo teistas už sunkų arba labai sunkų nusikaltimą.

3. Projektų nuostatos taip pat suderinamos su 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl

¹ 2013 m. gruodžio 23 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 10, 86, 113 ir 122 straipsnių pakeitimo įstatymas, kuris nustatė, kad į Teisėjų garbės teismo narius turi būti skiriami ne tik teisėjai, bet ir visuomenės atstovai.

² Antstoliams ir notarams suvienodinami nepriekaištingos reputacijos kriterijai, atsižvelgiant į tai, kad šių profesijų atstovai yra valstybės įgalioti pareigūnai. Konstitucinio teismo jurisprudencijoje antstolio ir notaro profesijos tiesiogiai įvardintos valstybės kontroliuojamomis: “tai valstybės kontroliuojama profesija, t. y. toks viešąjį interesą užtikrinančių funkcijų vykdymas, kai tai daro savarankiška profesine (privačia) veikla besiverčiantys asmenys (už atlygį), o jiems šias funkcijas vykdyti perdavusi valstybė turi kontroliuoti, kaip jos yra vykdomos“. Tuo tarpu advokatai nėra valstybės įgalioti pareigūnai, tai laisvosios profesijos atstovai, kurių veikla, priešingai nei notarų ar antstolių, valstybės kontroliuojama minimaliai, todėl advokatų nepriekaištingos reputacijos kriterijai, atsižvelgiant į profesinės veiklos skirtumus, nėra vienodinama su notarų ir antstolių.

laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR).

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektus inicijavo ir parengė Teisingumo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

1. Pagal šiuo metu galiojančius Advokatūros, Notariato ir Antstolių įstatymus garbės teismus sudaro tik atitinkamos profesijos atstovai – advokatai, notarai ar antstoliai. Visuomenės atstovams nesudaryta galimybė dalyvauti vertinant advokatų, notarų ar antstolių veiklą. Advokatų ir Notarų garbės teismo narių kadencija nėra ribojama, todėl nariais gali būti nuolat renkami tie patys advokatai ar notarai. Įstatymuose nėra nurodytas subjektas, patvirtinantis garbės teismo sudėtį, todėl nėra aišku nuo kurio momento pradedamas skaičiuoti garbės teismų įgaliojimų terminas. Notariato įstatyme, skirtingai nei Advokatūros ir Antstolių įstatymuose, nustatyta, kad notarų garbės teismo sprendimai skundžiami administraciniam, o ne bendros kompetencijos, teismui.

2. Šiuo metu galiojančiuose Advokatūros, Notariato ir Antstolių įstatymuose yra skirtingai dėstomos esminės drausmės bylos iškėlimo ir nagrinėjimo sąlygos, nors iš esmės poįstatyminiuose teisės aktuose jos reguliuojamos analogiškai:

1) Advokatūros įstatyme nėra aptartos esminės drausmės bylos nagrinėjimo procedūros, kurios aptariamoms Notariato ar Antstolių įstatymuose: nenurodyta per kokius terminus turi būti iškelta ir išnagrinėta drausmės byla, į kokias aplinkybes turi atsižvelgti Advokatų garbės teismas priimdamas sprendimus, nenustatyti drausminės nuobaudos galiojimo terminai, neaptartos drausmės bylos nagrinėjimo procedūros, jeigu nustatomi pažeidimai turintys nusikalstamos veikos požymių.

Advokatūros įstatyme taip pat neįvardinti garbės teismo priimami sprendimai. Sprendimai nustatyti poįstatyminiame teisės akte – Advokatų drausmės bylų nagrinėjimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos advokatūros 2016 m. balandžio 15 d. visuotinio advokatų susirinkimo sprendimu (paskelbtas teisingumo ministro 2016 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. 1R-137). Minėtas poįstatyminis teisės aktas reguliuoja drausmės bylų nagrinėjimo tvarką, tačiau teisės akto, kuris nustatytų Advokatų garbės teismo sudarymo ir veiklos organizavimo (Advokatų garbės teismui be drausmės bylų nagrinėjimo funkcijos taip pat suteikti įgaliojimai aiškinti Lietuvos advokatų etikos kodekso nuostatas) principus, nėra (Notarų ir Antstolių garbės teismų veikla reglamentuojama šių teismų veiklos nuostatuose).

Advokatūros įstatymo 16 straipsnio 4 punktas technine prasme nesuderintas su įstatymo 7 straipsnio 6 punktu.

2) Notariato įstatyme nėra aptarta Notarų garbės teismo sprendimų priėmimo tvarka, neįvardintos aplinkybės, į kurias turi atsižvelgti garbės teismas, priimdama sprendimus, neaptartos drausmės bylos nagrinėjimo procedūros, jeigu nustatomi pažeidimai turintys nusikalstamos veikos požymių.

3) Antstolių ir Notariato įstatymuose nėra nuostatos, kad asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu pripažintas padaręs nusikalstamą veiką, bet buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės, taip pat nėra normos dėl garbės teismo sprendimo sustabdymo, jeigu garbės teismo sprendimas apskundžiamas.

4) Skirtingai nei Advokatūros įstatyme, kuriame nustatytas terminas, kuriam suėjus už sunkų arba labai sunkų nusikaltimą teistas asmuo laikomas nepriekaištingos reputacijos³, Antstolių ir Notariato įstatymuose įtvirtinta, kad už sunkų arba labai sunkų nusikaltimą teistas asmuo visą likusį gyvenimą negalės būti laikomas nepriekaištingos reputacijos.

3. Antstolių įstatyme nustatyta, kad antstolių sąrašą sudaro ir tvirtina teisingumo ministras, o šis sąrašas skelbiamas Teisingumo ministerijos interneto svetainėje, tuo tarpu advokatų ir notarų

³ Advokatūros įstatymo 8 straipsnio 1 punkte nustatyta, kad už sunkų arba labai sunkų nusikaltimą teistas asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, – kol teistumas neišnykęs arba nepanaikintas ir ne mažiau kaip ketverius metus nuo bausmės atlikimo ar atleidimo nuo bausmės atlikimo dienos.

sąrašai bei detali kontaktinė informacija skelbiami atitinkamai Lietuvos advokatūros ir Notarų rūmų interneto svetainėse.

4. Keičiamų įstatymų nuostatos nėra suderintos su BDAR:

1) šiuo metu galiojančiame Antstolių įstatyme nėra nuostatų, reglamentuojančių Teisingumo ministerijos ir Lietuvos antstolių rūmų teisę gauti iš teisėsaugos institucijų, sveikatos priežiūros įstaigų, valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat fizinių ar juridinių asmenų, kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų bei jų padalinių, registrų ir informacinių sistemų informaciją, dokumentus ar duomenis, įskaitant asmens duomenis, reikalingus įsitikinti, ar asmuo gali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, taip pat siekiant vykdyti antstolio veiklos kontrolę. Antstolių įstatyme nenustatyta, kokių tikslų tvarkomas antstolių ir antstolių padėjėjų sąrašas, kokie asmens duomenys šiame sąrašė tvarkomi; neregamentuojama atstovaujamų, pavaduojamų antstolių ir šio įstatymo nustatyta tvarka paskirtų antstolių atstovų ir pavaduojančių antstolių sąrašo sudarymo ir tvarkymo tvarka, kokie asmens duomenys šiame sąrašė tvarkomi, kokių tikslų šis sąrašas tvarkomas.

2) Notariato įstatymo 3 straipsnyje yra nustatyta, kokius reikalavimus atitinkantis asmuo gali būti skiriamas notaru ir kada asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, tačiau nėra numatyta galimybė Teisingumo ministerijai gauti iš atitinkamų institucijų informaciją, dokumentus ar duomenis, įskaitant ir fizinio asmens duomenis, reikalingus įsitikinti, ar asmuo neturi sveikatos sutrikimų, dėl kurių negalėtų atlikti notaro pareigų, ir būti laikomas nepriekaištingos reputacijos. Notariato įstatymo nuostatos taip pat aiškiai neregamentuoja duomenų tvarkymo bei informacijos, kurioje yra asmens duomenų, viešo paskelbimo tikslų, nenustato institucijų (įstaigų, kitų fizinių ir juridinių asmenų), iš kurių notaras turi teisę gauti informaciją, dokumentus ir duomenis, reikalingus notariniams veiksams atlikti, taip pat jame nėra įtvirtinta notarų pareiga teikti Teisingumo ministerijai informaciją, reikalingą skundams dėl notaro veiksmų, nesusijusių su notarinių veiksmų atlikimu, nagrinėti. Įstatyme neįtvirtinta Notarų rūmų teisė gauti iš atitinkamų institucijų informaciją, dokumentus ir duomenis, įskaitant ir asmens duomenis, reikalingus prižiūrėti, kaip notariai atlieka savo funkcijas ir laikosi profesinės etikos reikalavimų. Įstatyme taip pat neregamentuotas kandidatų į notarus (asesorių) sąrašo skelbimas (kokie asmens duomenys skelbiami, skelbiamų asmens duomenų laikotarpis, tikslai).

3) Advokatūros įstatyme nėra nurodyti asmens duomenų tvarkymo ir informacijos, kurioje yra asmens duomenų, viešo skelbimo tikslai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Naujomis teisinio reguliavimo nuostatomis siekiama sudaryti prielaidas stiprinti visuomenės pasitikėjimą valstybės teisine sistema – advokatų, notarų ir antstolių veikla, didinti jos atvirumą ir skaidrumą. Siūloma į advokatų, notarų ir antstolių garbės teismus įtraukti dalyvauti nepriekaištingos reputacijos visuomenės atstovus, kurie užtikrintų deramą nuomonių įvairovę, objektyvumą ir skaidrumą šių institucijų veikloje. Siekiant objektyvumo, taip pat apribojama garbės teismo narių kadencija – tie patys asmenys garbės teismo nariais galės būti tik dvi kadencijas iš eilės.

Siekiant nuoseklumo, projektais siūloma suvienodinti esmines drausmės bylų iškėlimo ir nagrinėjimo sąlygas.

Projektų nuostatos taip pat suderinamos su BDAR nuostatomis.

1. Projektais siūloma į advokatų, notarų ir antstolių garbės teismus, kuriuos sudaro penki nariai, sudėti įtraukti du nepriekaištingos reputacijos visuomenės atstovus. Po vieną visuomenės atstovą į garbės teismus skirtų teisingumo ministras ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas. Atsižvelgiant į tai, kad pagal galiojantį reguliavimą notarų ir antstolių garbės teismo nuostatus tvirtina teisingumo ministras, ministrui projektais taip pat suteikiami įgaliojimai sudaryti notarų ir antstolių garbės teismus. Advokatų garbės teismą sudarys Lietuvos advokatūra, kuri pagal galiojantį reguliavimą nustato advokatų drausmės bylų nagrinėjimo tvarką ir pagal projektą tvirtins Advokatų garbės teismo nuostatus (nuostatuose bus nustatyta ir šio teismo sudarymo bei veiklos organizavimo

tvarka). Nustatoma, kad visuomenės atstovai turės atitikti nepriekaištingos reputacijos kriterijus, keliamus notarams, antstoliams ir advokatams.

Siekiant objektyvumo, siūloma nustatyti, kad garbės teismo nariu asmuo galės būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės (atitinkamai Advokatūros įstatyme sumažinami reikalavimai advokatams, pretenduojantiems tapti garbės teismo nariais – vietoj 10 metų teisinio darbo stažo, numatomas penkių metų teisinio darbo stažo reikalavimas). Atsižvelgiant į projektų tikslą suvienodinti teisinį reguliavimą, siūloma nustatyti vienodą garbės teismų narių įgaliojimų trukmę – ketveri metai (atitinkamai Notariato įstatyme Notarų garbės teismo narių įgaliojimams pratęsiami iki ketverių metų), taip pat, atsižvelgiant į tai, kad notarinių veiksmų vertinimas priskirtinas bendrosios kompetencijos teismui, siūlytina nustatyti, jog notarų, kaip ir advokatų ir antstolių, garbės teismo sprendimai taip pat būtų skundžiami bendrosios kompetencijos teismui. Siekiant skaidrumo, nustatoma, kad garbės teismo posėdis bus laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvaus trys nariai ir iš jų bent vienas yra visuomenės atstovas.

2. Projektuose suvienodinamos esminės drausmės bylos iškėlimo ir nagrinėjimo nuostatos:

1) Projektuose nustatomi drausmės bylos iškėlimo ir išnagrinėjimo terminai (drausmės byla turi būti iškelta ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo pažeidimo paaiškėjimo dienos ir negali būti iškelta, jei nuo pažeidimo padarymo dienos praėjo daugiau nei vieni metai. Drausmės byla turi būti išnagrinėta ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo jos iškėlimo dienos. Taip pat nustatoma, kad motyvuotu garbės teismo sprendimu šis terminas gali būti pratęstas, tačiau drausmės byla turi būti išnagrinėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo dienos, kurią išnyko aplinkybės dėl kurių drausmės bylos išnagrinėjimo terminas buvo pratęstas.

2) *Advokatūros ir Notariato įstatymų projektuose* nustatomos aplinkybės, į kurias turi atsižvelgti garbės teismas, nagrinėdamas drausmės bylą (pažeidimo pobūdis, jo padarymo aplinkybės, pažeidimo padariniai ir kitos reikšmingas aplinkybės, galiojančios paskirtos drausminės nuobaudos).

3) *Advokatūros įstatymo projekte*, atsižvelgiant į galiojančias Notariato ir Antstolių įstatymų nuostatas, taip pat nustatomas drausminės nuobaudos galiojimo terminas ir jos panaikinimo nepasibaigus terminui atvejai (drausminės nuobaudos galioja vienus metus nuo sprendimo skirti advokatui drausminę nuobaudą paskelbimo dienos, tačiau advokatų garbės teismas gali drausminės nuobaudas panaikinti nepasibaigus galiojimo terminui, bet ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo nuobaudos paskyrimo).

4) Siekiant teisinio aiškumo, projektuose taip pat įtvirtinama, kad drausmės bylos iškėlimo ar nagrinėjimo procedūros nesustabdomos, jeigu medžiaga dėl pažeidimo, kuris galimai turi nusikalstamos veikos požymių, perduodama atitinkamas bylas tirti ir nagrinėti kompetentingoms institucijoms. *Advokatūros ir Antstolių įstatymų projektuose* numatoma, kad nuobaudos apskundimas teismui nesustabdo jos galiojimo, jei teismas nenustato kitaip (analogiška nuostata įtvirtinta galiojančiame Notariato įstatyme).

5) Siekiant nuoseklumo ir atsižvelgiant į profesijų panašumą, suvienodinami garbės teismų priimami sprendimai. Iš Antstolių įstatymo išbraukiama drausminė nuobauda – teisės atlikti funkcijas, nurodytas šio Antstolių įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje, atėmimas iki šešių mėnesių, nes praktikoje šios nuobaudos taikymas pavirto mokamų atostogų antstoliui suteikimu.

6) *Advokatūros įstatymo projekto* 1 straipsniu Advokatūros įstatymo 16 straipsnio 4 punkte atliekamas techninis pakeitimas, siekiant suderinti šiame straipsnyje nurodytą stažo terminą su minėto įstatymo 7 straipsnio 6 punkte įvardintu stažu.

7) *Antstolių ir Notariato įstatymų projektuose* numatoma, kad asmuo, nuteistas už sunkų arba labai sunkų nusikaltimą nebus laikomas nepriekaištingos reputacijos kol teistumas neišnykęs arba nepanaikintas ir ne mažiau kaip penkerius metus nuo bausmės atlikimo ar atleidimo nuo bausmės atlikimo dienos. Šis reguliavimas bus artimas nustatytam šiuo metu galiojančiame Advokatūros įstatyme su ta išimtimi, kad vietoje Advokatūros įstatyme nustatyto ketverių metų termino, antstoliams ir notarams bus taikomas penkerių metų terminas. Pažymėtina, kad šiuo metu Antstolių ir Notariato įstatymuose įtvirtintos nuostatos, kad už sunkų ir labai sunkų nusikaltimą nuteistas asmuo niekada neturės galimybės pretenduoti tapti antstoliu ar notaru yra neproporcingos ir nepateisinamos

asmens teisių apsaugos požiūriu. Išanalizavus EŽTT praktiką bylose dėl pažeidimų, susijusių su teisės užsiimti tam tikra profesine veikla privačiame sektoriuje (pvz., advokato veikla) ribojimais, matyti, kad plataus pobūdžio draudimas įsidarbinti privačiame sektoriuje veikia „privatų gyvenimą“, todėl įstatymuose įtvirtintas nuolatinio ir negrįžtamo pobūdžio ribojimas teistiems asmenims neatitinka proporcingumo principo, o asmens atitikties nepriekaištingos reputacijos principams gali būti pasiektas mažiau ribojančiomis priemonėmis⁴. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Baudžiamojo kodekso 97 straipsnio nuostatomis ir atsižvelgiant į Antstolių ir Notariato įstatymų projektų nuostatas, už sunkų nusikaltimą nuteistas asmuo galėtų pretenduoti būti laikomas nepriekaištingos reputacijos tik pradėjus 10 metų po bausmės atlikimo, o teistas už labai sunkų nusikaltimą – tik po 13 metų po bausmės atlikimo. Manytina, kad šis terminas yra pakankamas, kad asmuo įrodytų, jog jis pasitaisė ir jo elgesys ne tik neprieštarauja teisės aktų reikalavimams, bet ir atitinka visuomenėje priimtas gero elgesio bei moralės normas ir asmuo gali pretenduoti tapti antstoliu ar notaru.

3. Atsižvelgiant į tai, kad antstolių, pavaduojančių antstolių ir antstolių padėjėjų sąrašų viešinimas nėra administracinė paslauga, priskirtina Teisingumo ministerijos kompetencijai, Antstolių įstatymo projektu numatoma, kad šiuos sąrašus visuomenės informavimo tikslais savo interneto svetainėje skelbs Lietuvos antstolių rūmai, kaip kad šiuo metu Lietuvos advokatūros ir Notarų rūmų svetainėse skelbiami atitinkamai advokatų ir notarų sąrašai.

4. Siekiant laikytis BDAR įtvirtintų asmens duomenų tvarkymo standartų, siūlomi tokio pobūdžio pakeitimai:

1) *Antstolių įstatymo projekte* siūloma nustatyti, kad Teisingumo ministerija turi teisę gauti iš teisėsaugos institucijų, sveikatos priežiūros įstaigų, valstybės ir savivaldybių institucijų, fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų bei jų padalinių, registrų ir informacinių sistemų informaciją, dokumentus ar duomenis, įskaitant asmens duomenis, reikalingus įsitikinti, ar asmuo gali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, taip pat siekiant vykdyti antstolio veiklos kontrolę. Šiame įstatymo projekte taip pat siekiama nustatyti, koku tikslu tvarkomas antstolių ir antstolių padėjėjų sąrašas, kokie asmens duomenys šiame sąrašė tvarkomi, taip pat reglamentuoti atstovaujamų, pavaduojamų antstolių ir šio įstatymo nustatyta tvarka paskirtų antstolių atstovų ir pavaduojančių antstolių sąrašo sudarymo ir tvarkymo tvarką, kokie asmens duomenys šiame sąrašė tvarkomi ir koku tikslu šis sąrašas tvarkomas. Antstolių įstatymo projekte Antstolių rūmams suteikiama teisė, vykdant antstolių kontrolės funkciją, gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų bei jų padalinių, registrų, valstybės informacinių sistemų informaciją, dokumentus ir duomenis, įskaitant asmens duomenis.

2) *Notariato įstatymo projekte* siūloma įtvirtinti Teisingumo ministerijai teisę gauti iš atitinkamų institucijų informaciją, dokumentus ar duomenis, įskaitant ir fizinio asmens duomenis, reikalingus įsitikinti, ar asmuo neturi sveikatos sutrikimų, dėl kurių negalėtų atlikti notaro pareigų, ir būti laikomas nepriekaištingos reputacijos.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos notarų sąrašė skelbiami asmens duomenys ir siekiant laikytis BDAR įtvirtintų asmens duomenų tvarkymo standartų, projekte siūloma Lietuvos notarų sąrašo tvarkymą reglamentuoti įstatyme, numatant, kad šį sąrašą Lietuvos notarų rūmai sudaro, tvarko ir jį savo interneto svetainėje skelbia visuomenės informavimo tikslais. Projekte siūloma išvardinti (detalizuoti) institucijas (įstaigas), iš kurių notaras turi teisę gauti informaciją, dokumentus ir duomenis, reikalingus notariniams veiksams atlikti.

Siekiant išvengti perteklinių duomenų naudojimo (tvarkymo), projektu siūloma detalizuoti, kokie konkretūs asmens duomenys turi būti nurodyti atsisakymo atlikti notarinį veiksma rašte, t. y., vardas, pavardė ir asmens kodas arba gimimo data.

⁴ Europos Žmogaus Teisių Teismas 2017 m. birželio 27 d. nutarimuose bylose *Lekavičienė prieš Lietuvą* (bylos Nr. 48427/09) ir *Jankauskas prieš Lietuvą* (Nr. 2) (bylos Nr. 50446/09) pažymėjo, kad advokatai užima ypatingą vietą teisingumo įgyvendinimo srityje ir dėl šio ypatingo vaidmens jiems yra taikytini tam tikri reikalavimai bei apribojimai, ypač kiek tai yra susiję su jų profesiniu elgesiu, kuris privalo būti diskretiškas, sąžiningas ir garbingas, o teistumo išnykimas nebūtinai reiškia, jog asmuo atgauna ir nepriekaištingą reputaciją. Kartu Teismas pastebėjo, kad nacionalinių teismų sprendimai neužkirto kelio pareiškėjams ateityje kreiptis į Lietuvos advokatūrą dėl galimybės užsiimti advokato praktika. Teismas taip pat teigiamai įvertino Lietuvos teisinio reguliavimo pokyčius, pagal kuriuos teistumas už tyčinius nusikaltimus nebegalėjo užkirsti kelio galimybei ateityje atitikti nepriekaištingos reputacijos reikalavimą.

Pažymėtina, kad nagrinėjant skundus dėl notaro veiksmų, nesusijusių su atliekamų notarinių veiksmų esme ir teisėtumu, dažnai būna reikalinga papildoma informacija tam, kad skundas būtų išnagrinėtas kiek galima objektyviau ir visapusiškai. Todėl siūloma nustatyti notarams pareigą teikti Teisingumo ministerijai ir Notarų rūmams jų prašymu informaciją, reikalingą šiame straipsnyje nustatytiems skundams nagrinėti. Notariato įstatymo projekte siūloma įtvirtinti Notarų rūmų teisę gauti iš atitinkamų institucijų informaciją, dokumentus ir duomenis, įskaitant ir asmens duomenis, reikalingus prižiūrėti, kaip notarai atlieka savo funkcijas ir laikosi profesinės etikos reikalavimų.

Notariato ir Antstolių įstatymuose suvienodinama notarų ir antstolių sąrašuose skelbiamos informacijos apimtis.

3) *Advokatūros įstatymo projekte* siūloma detalai reglamentuoti duomenų tvarkymo ir informacijos, kurioje yra asmens duomenų, viešo skelbimo tikslus. Taip pat, atsižvelgiant į naujus siūlomus pakeitimus, Lietuvos advokatūrai, kilus abejonių dėl visuomenės atstovų nepriekaištingos reputacijos, suteikimai įgaliojimai gauti informaciją apie visuomenės atstovus, skiriamus ar paskirtus į Advokatų garbės teismą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Projektai tiesioginės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės, tačiau skatins visuomenės pasitikėjimą advokatų, notarų ir antstolių veikla, didins garbės teismų atvirumą ir skaidrumą.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projektai poveikio verslo sąlygoms ar jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Nėra įstatymų, kuriuos būtina priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Projektuose vartojamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektai atitinka atitinkamas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir užtikrina minėtų Europos Sąjungos teisės aktų tinkamą įgyvendinimą.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Projektų įgyvendinimui reikės priimti Vyriausybės nutarimą, kuriame turės būti nustatyti atlyginimo dydžiai visuomenės atstovams ar suteikiami įgaliojimai kompetentingai institucijai nustatyti atlyginimo dydžius visuomenės atstovams. Lietuvos advokatūra turės patvirtinti Advokatų garbės teismo nuostatus, patikslinti Lietuvos advokatūros 2016 m. balandžio 15 d. visuotinio

advokatų susirinkimo sprendimu patvirtintą Advokatų drausmės bylų nagrinėjimo tvarkos aprašą (paskelbtas teisingumo ministro 2016 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. 1R-137). Reikės peržiūrėti teisingumo ministro 2006 m. rugsėjo 26 d. įsakymą Nr. 1R-295 „Dėl antstolių (antstolių padėjėjų) drausmės bylų iškėlimo ir nagrinėjimo taisyklių ir antstolių garbės teismo veiklos nuostatų patvirtinimo“, teisingumo ministro 2004 m. liepos 22 d. įsakymą Nr. 1R-184 „Dėl notarų garbės teismo nuostatų patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projektams įgyvendinti (už darbą garbės teismuose visuomenės atstovams apmokėti) gali prireikti nuo 2214 iki 8876 eurų valstybės biudžeto lėšų per metus (už vieną posėdyje dirbtą valandą – nuo 6, 92 iki 14,186 euro; už pasirengimą posėdyje nagrinėti bylą – nuo 12,11 iki 51,9 euro)⁵.

Projektai bus įgyvendinami iš Teisingumo ministerijai patvirtintų bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvada

Projektai buvo pateikti derinti Specialiųjų tyrimų tarnybai, Finansų ministerijai, Lietuvos advokatūrai, Notarų rūmams, Antstolių rūmams ir visuomenei skelbiant juos Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Projektų reikšminiai žodžiai, kurių reikia šioms projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: „advokatas“, „drausminė nuobauda“, „notaras“, „asmeniniai duomenys“, „duomenų apsauga“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teisingumo ministras
Elvinas Jankevičius
20190909

⁵ Atlyginimas apskaičiuotas pagal analogiją taikant Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymo 14¹ straipsnį (2018 m. gruodžio 11 d. įstatymo Nr. XIII-1739 redakcija). Pagal Advokatų garbės teismo 2017 m. veiklos ataskaitą, 2017 m. įvyko 11 Advokatų garbės teismo posėdžių, buvo išnagrinėta 71 drausmės byla; pagal Notarų 2018 m. veiklos ataskaitą, 2018 m. įvyko 3 notarų garbės teismo posėdžiai, buvo išnagrinėtos 3 drausmės bylos; pagal Antstolių 2018 m. veiklos ataskaitą, 2018 m. įvyko 6 antstolių garbės teismo posėdžiai, buvo išnagrinėtos 6 drausmės bylos.